

استیون زد. لواین

مکتبہ ملک

卷之三

لگان

لکان در قابی دیگر

استیون زد. لواین

ترجمه‌ی مهدی ملک

سرشاسه: لواین، استیون زد.	عنوان و نام پدیدآور: لکان در قلبی دیگر / استیون زد. لواین؛ ترجمه‌ی مهدی ملک.
مشخصات نشر: تهران: انتشارات شَوَّند، ۱۳۹۵.	● مشخصات ظاهری: ۱۸۰ ص:، مصور: ۲۱/۵x۱۴/۵ س.م.
شابک: ۶-۶۰۰-۹۵۷۶۱-۹۷۸	● وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
یادداشت: عنوان اصلی: Lacan Reframed: A Guide for the Arts Student .c, 2008.	
یادداشت: نایه ● موضوع: Lacan, Jacques	● موضوع: لکان، ژاک، ۱۹۰۱-۱۹۸۱م.
موضوع: هنر و فلسفه ● موضوع: زل زدن	● موضوع: روان‌کاوی و هنر
شناسه آفزوده: ملک، مهدی، ۱۳۶۱-، مترجم	
ردبندی کنگره: ۱۳۹۵/۸/۱۷۳ BF1۱۷۳ ● ردبندی دیوبی: ۱۹۵۰-۹۲	● شماره‌ی کتابشناسی ملی: ۴۱۴۵۴۰۳

Lacan Reframed

Steven Z. Levine

Mehdi Malek

تهران، خیابان ولی‌عصر، بالاتر از میدان ولی‌عصر، کوچه‌ی روشن، پلاک ۴۰، طبقه‌ی ۲، واحد ۵
کد پستی: ۱۴۱۵۸۵۳۴۴۶ تلفن: ۰۲۱-۸۸۳۹۲۷۰۲ - ۰۲۱-۸۸۹۱۵۲۵۹

ناشر: شَوَّند	
لکان در قلبی دیگر	استیون زد. لواین
مهدی ملک	
چاپ اول: بایز ۱۳۹۷، تهران	تیراز: ۷۰۰ نسخه
قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان	
چاپ و صحافی: طهرانی	
طرح روی جلد از میثم پارسا	
شابک: ۶-۶۰۰-۹۵۷۶۱-۹۷۸	
ISBN: 978-600-95761-6-6	۹۷۸-۶۰۰-۹۵۷۶۱-۹۷۸
Printed in Iran	حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

“Heaven is a place on earth with you.”

(*Lana Del Rey*)

ترجمه‌ای برای همسرم فریبا و پسرکم کیان

فهرست

۸	فهرست تصاویر
۹	پیش‌گفتار مترجم
۱۳	پیش‌گفتار: چرا لکان؟
۲۱	فصل اول: رمز داوینچی از منظر فروید
۳۷	فصل دوم: رمز داوینچی از منظر لکان
۵۵	فصل سوم: «شیء» از دنیایی دیگر
۸۵	فصل چهارم: ابزه‌ی گمشده
۹۵	فصل پنجم: تصویر چیست؟
۱۲۳	فصل ششم: نشانگر بازنمایی
۱۴۳	فصل هفتم: زن هستم یا مرد؟
۱۶۵	سخن پایانی: لذت بیر!
۱۶۹	کتاب‌شناسی
۱۷۳	برای مطالعه‌ی بیشتر
۱۷۷	نمایه‌ی نام‌ها

فهرست تصاویر

- تصویر ۱. مارسل دوشان، Q. O. O. H. L. (نسخه‌ی دیگر، ۱۹۳۰)، مجموعه‌ی خصوصی، اعتبار تصویر: کامرافوتو آرته، ونیز/آرت ریسورس، نیویورک
- تصویر ۲. لتوناردو داوینچی، مدونا و کودک به همراه قدیس آن، ۱۵۰۸-۱۰، موزه‌ی لوور، پاریس، اعتبار تصویر: اسکالا/آرت ریسورس، نیویورک
- تصویر ۳. لتوناردو داوینچی، باکره و کودک به همراه قدیس آن و یحیای تعمیددهنده، ۱۴۹۹-۱۵۰۰، گالری ملی لندن، اعتبار تصویر: آرت ریسورس، نیویورک
- تصویر ۴. هانس هولباین جوان، سفیران، ۱۵۳۳، گالری ملی لندن، اعتبار تصویر: اریش لسینگ / آرت ریسورس، نیویورک
- تصویر ۵. سالوادور دالی، تداوم حافظه، ۱۹۳۱، موزه‌ی هنرهای مدرن، نیویورک، تصویر دیجیتال در موزه‌ی هنرهای مدرن، با مجوز اسکالا/آرت ریسورس، نیویورک
- تصویر ۶. دیه‌گو ولاسکوتنز، ندیمه‌ها، ۱۶۵۶، موزه‌ی پرادو، مادرید، اعتبار تصویر: اریش لسینگ/ آرت ریسورس، نیویورک
- تصویر ۷. رنه ماگریت، وضعیت انسانی، ۱۹۳۳، هدیه‌ی انجمن مجموعه‌داران، گالری ملی هنر واشنگتن
- تصویر ۸. جان لورنزو برنینی، خلسه‌ی قدیس ترز، ۱۶۴۷-۵۲، سانتاتماریا دلا ویتوریو، رم، اعتبار تصویر: نیماتاللا/آرت ریسورس، نیویورک

پیش‌گفتار مترجم

بیش از یک قرن از آغاز خوانش‌های روان‌کاوانه از هنر می‌گذرد و در طی این مدت استفاده از رویکردهای روان‌کاوانه در خوانش آثار هنری فراز و نشیب‌های بسیاری را پشت سر گذاشته است. امواج انقلابِ کپرنیکی فروید در روان‌شناسی - که به میلاد روان‌کاوی انجامید - خیلی زود به سرزمین رازآمیز هنر رسید، آنگاه که فروید در رساله‌ی «نویسنده‌ی آفریننده و رویای روز» (۱۹۰۷) مدعی شد که سازوکارهای برسانزندۀ رویا، در آفرینش هنری نیز به همان قوت و قدرت عمل می‌کنند. سه سال بعد انتشار رساله‌ی جنجالی فروید درباره‌ی زندگی و هنر لونواردو داوینچی سرآغاز بحث‌های دامنه‌داری درباره‌ی کشف سوبژکتیویته‌ی ناخودآگاه هنرمند شد و [این رساله] برای حدوداً نیم قرن به الگوی خوانش‌های روان‌کاوانه از آثار هنری بدل گردید. در این دوره نویسنده‌گان با ذره‌بین روان‌کاوی به جستجو در زندگینامه و خاطرات شخصی هنرمند پرداختند تا منظرگاهی روانی را برای تحلیل آثار هنرمند بیابند.

پیوند میان هنر و روان‌کاوی پس از فروید دو مسیر متفاوت را طی می‌کند: نخست خوانش‌های اسطوره‌محور یونگ و پیروانش از آثار هنری به مثابه‌ی تجسس افکار، تصورات و عواطف جمعی یا به یک معنا نوعی «ناخودآگاه جمعی» سرکوب شده که به میانجی کهن‌الگوهایی مشترک در تاریخ فرهنگ‌های گوناگون حضور دارد. مسیری که در آن وظیفه‌ی نویسنده کشف الگوها و مفاهیم مقرر و فروبسته‌ای چون سایه، آنیما و آنیموس، نقاب و ... در آثر هنری است. مسیر دوم

شهرهای ناهموار لکان و لکانی هاست. هر چه قدر یونگ و پیروان اش بر فاصله‌گیری از فروید تأکید می‌کنند، در مقابل شعار همیشگی لکان، بازگشت به فروید است. با این حال، هر تکرار و بازگشتهای پیشاپیش تفاوتی را در خود نهفته دارد و از این رو بازگشت لکان به فروید نیز با سویه‌هایی اساساً متفاوت همراه است. در کلی ترین حالت این تفاوت بنیادین را می‌توان پیرامون جایگزینی ساختارهای فرهنگی-زبانی به جای منظر پاتولوژیکال و زیستی فروید در نظر گرفت. لکان مطابق معمول آثار هنری را در نظام روان‌کاوانه‌اش - که مبتنی بر تئیلیت سکولارِ ساحت‌های خیالی، نمادین و واقع است - تفسیر می‌کند و در آن تأکید، بیش از ارائه‌ی تفسیرهای خلاقانه از آثار هنری، بر گشودن افقی تازه برای بازنوسی خود مستله‌ی تفسیر این آثار است. مفاهیم لکانی مانند نگاه، آنامورفوسیس، ابزه‌ی کوچک "a" و ... به شکلی رادیکال خود تفسیر و زمینه‌ی آثار هنری را مستله‌زا می‌کنند.

در سه دهه‌ی اخیر، اسلامی ژیژک سهم ارزنده و بسزایی در پیوند زدن مفاهیم دشوار لکانی با فاخرترین آثار هنری و دم‌دستی‌ترین عناصر زندگی روزمره داشته است. استیون زد. لواین، نویسنده‌ی کتاب حاضر که - استاد تاریخ هنر در دانشگاه برایان مادر پنسیلوانیا است - نیز معترض است که بزرگ‌ترین انگیزه‌ی او از نگارش این کتاب خواندن آثار این متفکر اسلوونیایی بوده است. با این حال نویسنده‌ی این کتاب - برخلاف ژیژک - سعی کرده است تا به شیوه‌ی نویسنده‌ی آنگل‌لوامریکن، بیش از ارائه‌ی تفسیرهای شخصی، مسیر تعریف‌شده‌ای را در جمع‌بندی و تجمیع آرای لکان در باب هنر - که به طور پراکنده در لابه‌لای سمینارهای لکان مطرح شده است - ارائه کند. از این رو لکان این کتاب به شکلی درون‌ماندگار در وادی هنر باقی می‌ماند.

سمینارهای لکان سرشار از بازی‌های زبانی است که این امر ترجمه‌ی گفته‌ها یا برخی از مفاهیم او را به زبان فارسی دشوار می‌کند. یکی از این بازی‌های زبانی مفهوم (Other)m است که در آن مفهوم دیگری بزرگ پیشاپیش به نخستین دیگری - مادر - پیوند می‌خورد. از آن‌جا که چنین امکانی در زبان فارسی مهیا نیست در

پیش‌گفتار مترجم ۱۱

سراسر متن (Other) ناچاراً به مادر-دیگری ترجمه شده است. همچنین برای پرهیز از تداخل واقعیت the reality – که متعلق به امر نمادین است – و the Real عبارت دوم در وجوده اسمی و وصفی به صورت «امر واقع» ترجمه شده است. در پایان لازم است از حمایت‌های صمیمانه و همیشگی دوست خوبیم، مهرداد پارسا، تشکر کنم که صبورانه در تمامی مراحل ترجمه‌ی این کتاب با من همراه بود. از او ممنونم.

مهدی ملک

تهران، پاییز ۱۳۹۶

پیش‌گفتار: چرا لکان؟

لکان مشخصاً برای ما که دانشجویان، اساتید، تولیدکننده و مصرف‌کننده‌هایی در جهان پیچیده‌ی فرهنگ دیداری^۱ امروز به شمار می‌آیم چه کارکردی دارد؟ فرانسوی‌ها برای این مفهوم واژه‌ای دارند: *un visuel*، فردی بصری که هستی‌اش در درجه‌ی اول به چشم اندازها و تصاویر گره خورده است. ژاک لکان (۱۹۰۱-۱۹۸۱) در آن واحد چنین فردی بود و نبود. او یقیناً فردی پرشور در حوزه‌ی امور دیداری و نیز نادیدنی به شمار می‌آمد. لکان با هنرمندان مدرنیستی مانند سالوادور دالی^۲، مارسل دوشان^۳، برادرزن اش آندره ماسون^۴ و پابلو پیکاسو^۵، که گه‌گاه در هیئت ییمار به سراغ او می‌آمد، ارتباط داشت، هر از گاهی با هنرمندان تشریک مساعی داشت، برای سال‌های بسیاری کلکسیونر آثار هنری بود و گه‌گاه در حوزه‌های مختلفی از معماری، مجسمه‌سازی تناقضی و فیلم، از غارهای عصر پارینه‌سنگی تا کلیساهای جامع قرون وسطی، و از رنسانس تا هنر مدرن قلم می‌زد. روان‌کاوی بالینی برای نیم قرن، از اوایل ۱۹۸۱ تا ۱۹۳۰، سال مرگ اش، وامدار تلاش‌های او بود. او در طی این مسیر پر فراز و نشیب در روان‌کاوی نظری و عملی که به شکل شگفت‌آوری انسجام داشت، بارها مسائل گوناگون را با تمثیلاتی از هنرهای

1. visual

2. Salvador Dali

3. Marcel Duchamp

4. Andre Masson

5. Pablo Picasso

تجسمی تبیین می‌کرد. این شکل از تبیین، آرای زیگموند فروید^۱ (۱۸۵۶-۱۹۳۹)، مبدع روان‌کاوی، را تداعی می‌کرد که در دو دهه‌ی آغازین قرن بیستم نوشته‌های مشهوری از او درباره‌ی هنر لتوواردو داوینچی و میکل آنجلو بوناروتی^۲ منتشر شده بود و لکان همواره به متون بنیادی او باز می‌گشت. دیگران می‌توانند لکانی باشند اما او همواره خود را فرویدی می‌نامید.

«Ecrits»، به معنی «نوشته‌ها»، مجلد حجمی است که مجموعه سخنرانی‌های رسمی و مقالات او در طی سی سال را دربر دارد. «نوشته‌ها» با جنجال و تحسین فراوان در ۱۹۶۶ در فرانسه منتشر شد، زمانی که لکانِ شصت و پنج ساله در اوج شهرت بود. گزیده‌ای از کتاب در سال ۱۹۷۷ توسط آلن شریدان^۳ و نسخه‌ی کامل و معترض آن در سال ۲۰۰۵ توسط بروس فینک^۴ به انگلیسی برگردانده شد. او در حاشیه‌ی مقالات مختلف کتاب به آثار هنری ارجاع داده، هرچند هیچ کدام از آن‌ها را به صورت مبسوط تشریح نکرده است و این مقالاتِ موجز مدخلی ساده و قابل درک در فهم آرای لکان برای عموم به حساب نمی‌آیند. اکثر ارجاعات لکان به هنر از خالل سخنرانی‌های هفتگی او در پاریس و در برابر گستره‌ای از روان‌شناسان، فیلسوفان، شاعران، نقاشان و دیگر علاوه‌مندان انجام می‌شد. لکان از ۱۹۵۳ تا ۱۹۶۳ در مرکز روان‌درمانی قدیس آن^۵ به سخنرانی می‌پرداخت که مخاطبان آن در ابتداء عبارت بودند از روان‌کاوان و روان‌کاوین تحت تعلیم انجمن روان‌کاوی پاریس^۶، که او در سال ۱۹۳۴ به عضویت آن درآمده بود، و افرادی از انجمن فرانسوی روان‌کاوی^۷ که او در سال ۱۹۵۳ به تشکیل آن کمک کرده بود. لکان، که مرتبی روان‌کاوی انجمن دوم بود،

1. Sigmund Freud

2. Michelangelo Buonarroti

3. Alan Sheridan

4. Bruce Fink

5. Sainte Anne

6. Psychoanalytic Society of Paris

7. French Society of Psychoanalysis

به خاطر تخلف در تغییر دادن مدت زمان استاندارد جلسه‌ی درمان روان‌کاوی از آن اخراج شد و در سال ۱۹۶۴ مؤسسه‌ی آموزشی خود را با عنوان مدرسه‌ی فرانسوی روان‌کاوی^۱ که بعدها مدرسه‌ی فرویدی پاریس^۲ نام گرفت تأسیس کرد. لکان از ۱۹۶۴ تا ۱۹۶۸ با حمایت فیلسوف مارکسیست فرانسوی، لویی آلتوسر^۳ سینیارهایش را در مرکز تحصیلات تكمیلی معتبر اکول نرمال سوپریور^۴ برگزار می‌کرد، هر چند جایگاه او پس از اعلام حمایت از شورش دانشجویان و کارگران در مه ۱۹۶۸ متزلزل شد. پس از آن لکان به دعوت انسان‌شناس فرهنگی، کلود لوی استروس^۵، سینیارهایی را در دانشکده‌ی حقوق دانشگاه پاریس ارائه کرد و از آن هنگام تا یک سال پیش از مرگ اش برای مخاطبان روزافزون و مسحورش به سخنرانی می‌پرداخت.

برخی از مشهورترین روشنفکران فرانسوی از دهه‌ی ۱۹۵۰ تا دهه‌ی ۱۹۷۰ در جمع مخاطبان فراوان لکان حاضر بودند. از جمله پدیدارشناس اگزیستانسیالیست در حوزه‌ی ادراک دیداری، موریس مارلو پونتی^۶، منتقد و نشانه‌شناس ادبیات و فرهنگ، رولان بارت^۷، تبارشناس^۸ دانش و قدرت، میشل فوكو^۹، فیلسوف شالوده‌شکن^{۱۰} زبان، ژاک دریدا^{۱۱} و منتقدان و حامیان فمینیستی مانند لویس ایریگاره^{۱۲}، هلن سیکسو^{۱۳}، ژولیا کریستوا^{۱۴} و بسیاری دیگر. ژاک آلن میلر^{۱۵} دانشجوی فلسفه‌ی

1. French School of Psychoanalysis
2. Freudian School of Paris
3. Louis Althusser
4. Ecole Normale Supérieure
5. Claude Levi Strauss
6. Maurice Merleau-Ponty
7. Roland Barthes
8. Michel Foucault
9. Jacques Derrida
10. Luce Irigaray
11. Helene Cixous
12. Julia Kristeva
13. Jacques Alain Miller

آلتوسر و بعدها داماد لکان، در ۱۹۷۳ مسئولیت پیاده کردن و ویرایش مجلدات سالیانه‌ی سینماراهای چندین ساله‌ی لکان را بر عهده گرفت. کار عظیمی که هنوز هم ادامه دارد. تا امروز چهارده جلد از این بیست و شش مجلد به زبان فرانسوی منتشر یافته که از آن میان هفت جلد به همراه سخنرانی‌های ضمیمه، نوارهای صوتی و ترجمه‌ی انگلیسی جلسات منتشر نشده در ویرایش‌های غیر مجاز در اینترنت منتشر شده‌اند. من سال ۱۹۷۰-۷۱ را به عنوان دانشجوی تحصیلات تکمیلی در پاریس گذراندم و گرچه در آن سال به جای کار بر روی رساله‌ام، که موضوع آن نقاشی‌های امپرسیونیستی کلود مونه بود، در نشريات سینمایی به‌شکلی ناگزیر با نظریه‌ی لکان آشنا شدم، متأسفانه هرگز این امکان میسر نشد تا در سینماراهای عمومی لکان، در هجدهمین سال آن، شرکت کنم. این کتاب کوچک هر چند به صورت ناممکن در پی جبران آن ملاقات از دست رفته با لکان در عمر کوتاه‌گل فرانسوی جوانی من است.

چرا دانشجویان هنرهای تجسمی باید رنج خواندن نوشته‌های لکان را، که به پیچیدگی بدنام هستند، بر خود هموار کنند؟ پاسخ من این است که چگونه زیستن مسئله‌ای بنیادی برای ما است و در این باب آموزه‌های لکان می‌تواند ما را در یافتن راه حلی مشترimer برای آن یاری کند. به نظر می‌رسد انواع دیگر مخلوقات زنده‌ی این کره‌ی خاکی به کمک غریزه‌ی طبیعی شان می‌دانند چگونه در کنام‌های زیستی روی زمین، در آب‌ها و در پهنه‌ی آسمانی که برای شان مقرر شده است زندگی کنند. مورچه‌ها چنین می‌کنند، زنبورها چنین می‌کنند، گربه‌ها چنین می‌کنند، سگ‌ها و حتی فیل‌ها نیز چنین می‌کنند و تنها ما انسان‌ها، برخلاف این موجودات زمینی که در داشتن این زیست‌کره با آن‌ها شریک هستیم، به تهایی و با اتکاء صرف بر غرایز طبیعی مان نمی‌دانیم چگونه باید در این جهان زندگی کنیم. ما به شکل‌های گوناگون زندگی را در دل سبک‌های متغیر معماری، نقاشی، فیلم و مد تجسم می‌کنیم و نکته اصلی همین جاست.

ما در طول تاریخ بشری و در جریان بسط و توسعه‌ی این کره‌ی خاکی، همواره

خود را نه تنها در کنام‌های طبیعی مقرر، که بیشتر در موقعیت پیچیده‌ی فرهنگی که توسط والدین ما حتی پیش از به دنیا آمدن مان سرشته شده است محصور می‌یابیم. تولد همه‌ی انسان‌ها نتیجه‌ی به هم پیچیده شدن تصادفی کروموزوم‌های X و Y در سازوکار کلی تولید مثل است. خیلی زود به این سد بر می‌خوریم که گونه‌ی جهانشمولی مانند ما وظایف و فرصت‌های زندگی خود را تنها در یک زمان و مکان جغرافیایی خاص دنبال می‌کند. چندی بعد در می‌یابیم که ما نه تنها عضو کوچکی از خانواده‌ی منفرد بشری، که عضو گروه‌های مختلفی از زبان‌ها، قومیت‌ها، نژادها، ادیان، طبقات اجتماعی، وابستگی‌های سیاسی، سنت‌های خانوادگی و برای خوانندگان این کتاب، مدارس هنری نیز به شمار می‌آییم. چگونگی تبدیل شدن ما به عضو جدیدی از این گروه‌های فرهنگی کاملاً متفاوت همواره پرسش‌های عمیقی را برای هر یک از ما دربر دارد. دنیای متنوع هنر این پرسش‌ها را برای ما طرح می‌کند. ادعای این کتاب این است که آموزه‌های لکان رویکردهای مفیدی را برای ما در مواجهه با این پرسش‌های اساسی در زندگی و هنر پیشنهاد می‌کنند. برای لکان، آن گونه که من اورا خوانده‌ام، کلید اصلی پاسخ پرسش‌های ما در فهم این امر است که این پرسش‌ها از کجا سرچشمه گرفته‌اند و از کجا می‌توان ارائه‌ی پاسخ‌ها را انتظار داشت. مطابق آموزه‌ی لکان پرسش‌های ما همواره به یک دیگری بازمی‌گردد که قرار است پاسخ‌ها را در دست داشته باشد، [دیگری‌هایی] از قبیل والدین، معلم‌ها، پزشکان، کشیش‌ها، دوستان، عشاق و حتی دشمنان. در تحلیل نهایی، پرسش‌های ما و رای این دیگری‌های جزئی به دیگری بزرگ کلی ساحت فرهنگی ای که در آن تولد یافته، آموزش دیده و خواسته و ناخواسته به عضویت آن درآمده‌ایم بازمی‌گردد. پایان این راه به این پرسش‌های آزاردهنده از دیگری بزرگ مانند: «از من چه می‌خواهی؟» یا «از من انتظار داری چگونه فردی باشم؟» ختم می‌شود.

لکان اعتقاد داشت این پرسش‌های اگزیستانسیال را فروید در تلاش‌های پیشگامانه‌اش برای کاهش رنج روانی بیماران اش روشن کرده بود؛ بیمارانی که علم پزشکی معاصر برای سمپتوم‌های جسمانی معماوار آن‌ها نه تشریحی روان‌شناسانه

در دست داشت و نه وعده‌ی علاج. فروید از حکایات‌های بیماران اش دریافت که رنج آن‌ها رنجی واقعی است و من بر این باورم که پرسش‌های اضطراب‌آمیز آن‌ها امروزه به ما هم مربوط می‌شود. «آیا من زن هستم یا مرد؟» پرسشی اساسی است که توسط سوژه‌ی موسوم به هیستریک مطرح می‌شود. سوژه‌ای که سرinxتنه برای به عهده گرفتن یکی از نقش‌های هنجراری مردانه و زنانه‌ی متعارف تقداً می‌کند. «آیا من زنده هستم یا مرد؟» پرسشی است که توسط سوژه‌ی موسوم به وسوسی بیان می‌شود که مصراوه در پی به انجام رساندن نقشی است هنجراری دقیقاً مطابق آن‌چه رمزگان اجتماعی تجویز کرده است. برای هر فرد این پرسش حیاتی دربردارنده‌ی اضطراب بنیادینی است که با میل معماوار مندرج در خواست نمایندگان اقتدار مانند والدین، معلمان، روسا، افسران، سردبیران، منتقدان، وزرا، خاخام‌ها، امامان، شمن‌ها، معلمان مذهبی و کشیش‌ها پیوند دارد.

هر سوژه‌ی فردی در این حیرت است که دیگری بزرگ، آن گونه که در کالبد استاد نقاشی اش تجسم یافته است، از او چه می‌خواهد. سوژه‌ی هیستریک با مقاومت در برابر آن‌چه تصور می‌کند دیگری بزرگ از هستی او می‌خواهد، به این نگرانی اساسی واکنش نشان می‌دهد. مقاومت سوژه‌ی هیستریک همانند مقاومت هترمند آوان‌گاردنی است که در برابر تعیت از هنجرارها و قاعده‌های هنری روز مقاومت می‌کند. سوژه‌ی وسوسی، یا در جهان فرهنگ دیداری ما هنرمند دانشگاهی، به میل متصور دیگری بزرگ، با پاپشاری بر جاری شدن قواعد نظم متعارف ولو به هر قیمتی، واکنش نشان می‌دهد. امروزه روان‌کاو در هنگام مواجهه با پرسشگر هیستریک یا وسوسی در طی درمان بالینی، تدریجاً به دنبال انتقال این [مسئله] است که نیازی به مقاومت در برابر یا اصرار بر حکم‌فرمایی قانون نیست، به این دلیل ساده که دیگری بزرگی که قرار است پاسخ پرسش‌های بنیادی زندگی را بداند، به عنوان اراده‌ی همه‌چیزدانی که باید همیشه بر میل سوژه مستولی باشد، وجود ندارد. سوژه‌ی روان‌کاوی در پایان سازوکار طولانی و دردناک به یاد آوردن و الغای تدریجی این تلقی فانتزی وار از میل دیگری بزرگ در می‌باید که او در تلاش برای تحقیق بخشیدن به آن‌چه منحصرأ میل